

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2022. január 20.*

„Tagállami kötelezettségszegés – Állami támogatások – Jogellenesnek és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek minősített támogatások – Visszatérítetési kötelezettség – A Bíróság kötelezettségszegést megállapító ítélete – A végrehajtás elmaradása – A jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatások visszatérítésére vonatkozó kötelezettség megszegése – Pénzügyi szankciók – Arányos és elrettentő jelleg – Kényszerítő bírság – Átalányösszeg – Fizetési képesség – A tagállamot az Európai Parlamentben megillető szavazatok súlyozása”

A C-51/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2020. január 29-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: A. Bouchagiar és B. Stromsky, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek

a **Görög Köztársaság** (képviselik: K. Boskovits és A. Samoni-Rantou, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Arabadjiev, az első tanács elnöke, a második tanács elnökeként eljárva (előadó), I. Ziemele, T. von Danwitz, P. G. Xuereb és A. Kumin bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2021. július 1-jei tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: görög.

Ítéletet

- 1 Keresetlevelében az Európai Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
 - állapítsa meg, hogy a Görög Köztársaság – mivel nem hozta meg a 2017. november 9-i Bizottság kontra Görögország ítéletben (C-481/16, nem tették közzé, a továbbiakban: kötelezettségszegést megállapító ítélet, EU:C:2017:845;) foglaltak teljesítéséhez szükséges minden intézkedést – nem teljesítette az ezen ítéletből és az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;
 - kötelezze a Görög Köztársaságot, hogy a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltak végrehajtásával kapcsolatos késedelem minden egyes napjára fizessen meg a Bizottságnak a jelen ügyben való határozathozatal napjától a kötelezettségszegést megállapító ítéletnek való megfelelés napjáig napi 26 697,89 euró kényszerítő bírságot;
 - kötelezze a Görög Köztársaságot, hogy fizessen átalányösszeget a Bizottságnak, amelynek összege 3709,23 euró napi tételnek, valamint a kötelezettségszegést megállapító ítélet kihirdetésének napja és a jogsértés abbahagyásának napja, illetve – a jogsértés orvoslásának elmaradása esetén – a jelen ügyben hozott ítélet kihirdetésének napja között eltelt napok számának szorzatából adódik, és
 - a Görög Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

A jogvita előzményei

- 2 A Görög Köztársaság gazdasági kiigazítási programjának keretében privatizációs program végrehajtására vállalt kötelezettséget. A Larco General Mining & Metallurgical Company SA (a továbbiakban: Larco) olyan görög bánya- és kohászati vállalat, amely szerepelt a privatizációval érintett társaságok között. E társaság laterit érc kitermelésére és feldolgozására, barnaszén kitermelésére, valamint ferronikkel és melléktermékeinek gyártására szakosodott. Tevékenységei közé tartozik a kitermelés, a fejlesztés, a bányászat, az olvasztás és a termékeinek világszintű kereskedelme.
- 3 2012 márciusában a privatizációs folyamat irányítására létrehozott Hellenic Republic Asset Development Fund társaság tájékoztatta a Bizottságot a Larcóra vonatkozó privatizációs projektről.
- 4 A Bizottság ekkor elvégezte e projekt előzetes vizsgálatát annak ellenőrzése érdekében, hogy az nem tartalmaz-e állami támogatási elemeket.
- 5 A Bizottság kérdőívet küldött a görög hatóságoknak. Az erre adott, a Bizottsághoz 2012. március 16-án érkezett válaszokból kifejezetten kitűnik, hogy a görög állam részéről már történt beavatkozás a Larco javára. A Bizottság ezt követően további információkat kért a 2012. április 18-án, 2012. április 24-én, 2012. július 5-én, 2012. augusztus 22-én és 2012. december 7-én kelt e-mailekben, valamint a 2012. május 4-én és 2013. január 14-én kelt levelekben, amelyekre a görög hatóságok 2012. április 20-án, 2012. április 26-án, 2012. október 3-án, 2012. november 13-án, 2012. november 15-én, 2012. december 7-én, 2012. december 24-én és 2013. január 18-án

válaszoltak. 2012. április 30-án és 2012. szeptember 11-én Athénban (Görögország), 2013. január 25-én Brüsszelben (Belgium) találkozókra került sor a Bizottság szolgálatai és a görög hatóságok képviselői között.

- 6 2013. március 6-i levelében a Bizottság értesítette a Görög Köztársaságot arról a határozatáról, hogy az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást indít különböző intézkedések, így a Larco részére a 2008., a 2010. és a 2011. év tekintetében nyújtott állami kezességvállalások, a 2009. évben végrehajtott tőkeemelés, egy 1998-ban aláírt adósságrendezi megállapodás, illetve egy 190 millió euró összegű adóbírság megfizetése helyett 1,5 millió euró összegű garancialevelek letétbe helyezésének lehetősége vonatkozásában.
- 7 A Bizottság ezt követően felszólította a görög hatóságokat és az érintett feleket az ezen intézkedésekkel kapcsolatos észrevételeik benyújtására.
- 8 A Bizottság csak 2013. április 30-án kapta kézhez a görög hatóságok észrevételeit.
- 9 2014. március 27-én a Bizottság elfogadta a Larco General Mining & Metallurgical Company SA javára Görögország által végrehajtott SA.34572 (13/C) (ex 13/NN) számú állami támogatásról szóló 2014/539/EU bizottsági határozatot (HL 2014. L 254., 24. o.), amelynek rendelkező része 2–5. cikke úgy rendelkezik, hogy a szóban forgó intézkedések jogellenes és a belső piaccal összeegyeztethetetlen támogatásoknak minősülnek, hogy ezeket a támogatásokat a Larcoval vissza kell téríttetni, és hogy tájékoztatást kell nyújtani a Bizottság részére különösen az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott vagy tervezett intézkedésekről.
- 10 Másfelől, mivel a Görög Köztársaság tájékoztatta a Bizottságot arról a szándékáról, hogy a Larco egyes eszközeit két külön ajánlati felhívás útján kívánja értékesíteni, a Bizottság ugyanezen a napon elfogadta az ezen értékesítéssel kapcsolatban nyújtott állami támogatásra vonatkozó SA.37954 (2013/N) számú bizottsági határozatot (a továbbiakban: a Larco egyes eszközeinek értékesítéséről szóló határozat). Ez utóbbi határozatban a Bizottság rámutat arra, hogy a Görög Köztársaság által szolgáltatott információk szerint a két közbeszerzési eljárást az egyes ajánlati felhívások által érintett eszközök tulajdonosaiként az állam, illetve a Larco folytatja le. Közlebről, az első ajánlati felhívás a larymnai (Görögország) kohászati üzemre, valamint az agios ioannisi (Görögország) laterit érc kitermelési jogának 40%-ára, míg a második az Eubée-i (Görögország) laterit érc kitermelési jogának 73%-ára, valamint a kastoriai (Görögország) laterit érc kitermelési jogának egészére vonatkozott. A két közbeszerzési eljárás végén és azok eredményétől függetlenül a Larco a nemzeti jogszabályoknak megfelelően fizetéképtelenné válik, a fennmaradó eszközei pedig a felszámolási eljárás keretében kerülnek értékesítésre.
- 11 Ezen információkra tekintettel a Bizottság a Larco egyes eszközeinek értékesítéséről szóló határozatban úgy ítélte meg, hogy amennyiben az említett értékesítés során bizonyos rendelkezéseket és feltételeket betartottak, az először is nem minősül állami támogatásnak, másodszor pedig nem eredményezett gazdasági folytonosságot a Larco és az értékesítendő eszközök leendő tulajdonosa vagy tulajdonosai között. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy e körülmények között a Larco részére nyújtott jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatások visszatéríttetésére vonatkozó kérdés nem érinti az értékesítésre szánt eszközök új tulajdonosait.

- 12 A 2014/539 határozat 5. cikkében a Görög Köztársaság tekintetében a szóban forgó támogatások visszatéríttetése érdekében meghozott intézkedésekre vonatkozó információk szolgáltatására előírt két hónapos határidő 2014. május 28-én járt le, a Bizottsághoz azonban erre nézve nem érkezett tájékoztatást.
- 13 2014. június 23-i levelében a Bizottság emlékeztette a görög hatóságokat a 2014/539 határozatból eredő kötelezettségeikre, és felszólította őket, hogy 20 munkanapon belül tájékoztassák e határozat végrehajtásának módjáról. E hatóságok 2014. július 18-i elektronikus levelükben azt válaszolták, hogy e határidőn belül nem tudnak a részére információkkal szolgálni.
- 14 Másfelől a Bizottság arra is emlékeztette a Görög Köztársaságot, hogy ez utóbbi köteles a 2014/539 határozat 4. cikkének (2) bekezdésében előírt négy hónapos határidő tiszteletben tartására. E határidő ugyanakkor 2014. július 28-én lejárt, anélkül hogy a Bizottság e határozat végrehajtásával kapcsolatban információkhoz jutott volna.
- 15 A Bizottság 2014. október 6-i és 2015. december 18-i levelében ezen információk szolgáltatására és a szóban forgó támogatások visszatéríttetésének módjaira vonatkozó eszmecsere megszervezésére hívta fel e tagállamot. Az említett tagállam azonban nem válaszolt ezekre a levelekre. A Bizottság és a görög hatóságok között Athénban tartott találkozó során ez utóbbiak nem terjesztettek elő egyetlen olyan érvet sem, amely igazolhatná a 2014/539 határozat végrehajtási intézkedéseinek hiányát.
- 16 2016. szeptember 2-án a Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy a Görög Köztársaság nem teljesítette a 2014/539 határozat alapján fennálló kötelezettségeit, az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt keresetet nyújtott be e tagállammal szemben annak megállapítása céljából, hogy ez utóbbi az előírt határidőn belül nem hozta meg az e határozatban foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, vagy mindenesetre az említett határozat 5. cikkében foglaltak megsértésével nem tájékoztatta megfelelően a Bizottságot az általa hozott intézkedésekről.
- 17 2017. november 9-én a Bíróság a kötelezettségszegést megállapító ítéletben kimondta, hogy a Görög Köztársaság nem hozta meg az előírt határidőn belül a 2014/539 határozat végrehajtásához szükséges valamennyi intézkedést, és nem tájékoztatta a Bizottságot az e határozat alapján hozott intézkedésekről.

A pert megelőző eljárás

- 18 A kötelezettségszegést megállapító ítélet kihirdetését követően a Bizottság 2017. november 15-én levelet küldött a görög hatóságoknak, amelyben e hatóságokat a jogellenes és a belső piaccal összeegyeztethetetlen támogatások visszatéríttetésére szólította fel, és amelyre ez utóbbi hatóságok nem válaszoltak.
- 19 2019. január 25-én a görög pénzügyminiszterhez intézett levelében a Bizottság tájékoztatást kért a szóban forgó támogatások visszatéríttetésére irányuló eljárás állásáról, és jelezte, hogy az EUMSZ 260. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet nyújthat be. E levélre szintén nem érkezett válasz.

- 20 2014. november 27-én a Bizottság, miután megállapította, hogy a 2014/539 határozat még nem került végrehajtásra, az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdésének megfelelően felszólító levelet küldött a Görög Köztársaságnak, amelyben felhívta arra, hogy két hónapos határidőn belül terjessze elő az észrevételeit.
- 21 2019. március 29-én e tagállam válaszolt a felszólító levélre, kifejtve többek között azokat a nehézségeket, amelyekkel szembesült, valamint azon szándékát, hogy együtt kíván működni a Bizottsággal.
- 22 E körülmények között a Bizottság a jelen kereset benyújtása mellett döntött.

A jelen eljárás során bekövetkezett fejlemények

- 23 2020. február 14-én a Görög Köztársaság elfogadta a 4664/2020. sz. törvényt. E törvény 21. cikke a Larco különleges vagyonfelügyeleti szabályozás alá vonását írja elő, amelynek eredményeképpen e társaság gyors és egyszerűsített eljárás útján felszámolásra kerül (a továbbiakban: különleges vagyonfelügyelet).
- 24 Az e tagállam által a Larco hitelezőjeként benyújtott kérelmet követően a Monomeles Efeteio Athinon (athéni fellebbviteli bíróság, egyesbíróként eljárva, Görögország) a 2020. február 28-i 1407/2020. sz. határozatával különleges vagyonfelügyelet alá helyezte e társaságot, amely határozat nem eredményezte az említett társaság működésének megszűnését. Ugyanebben a határozatban az említett bíróság különleges vagyonfelügyelőt jelölt ki, akit megbíztak azzal, hogy folytassa le az ugyanezen társaság valamennyi eszközének és kötelezettségének leltárba foglalását, és aki e társaság eszközeinek átruházása céljából köteles volt nyílt közbeszerzési eljárást lefolytatni.
- 25 2020. március 13-án a görög hatóságok egyrészt felszólították a Larcót, hogy 30 naptári napon belül fizesse meg a jogellenesnek és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatásoknak megfelelő összeget és az utánuk járó kamatot, másrészt tájékoztatták a Bizottságot a Larcóra alkalmazandó különleges vagyonfelügyeleti szabályozásról.
- 26 2020. március 26-án a Bíróság a Larko kontra Bizottság ítéletében (C-244/18 P, EU:C:2020:238) helyt adott a Larco által a Törvényszék 2018. február 1-jei Larko kontra Bizottság ítéletével (T-423/14, EU:T:2018:57) szemben benyújtott fellebbezésnek, amellyel a Törvényszék elutasította e társaságnak a 2014/539 határozat megsemmisítése iránt benyújtott keresetét. A Bíróság hatályon kívül helyezte a Törvényszék ítéletét, amennyiben az elutasította a kereset első jogalapjának első részét, amely azon a garancián alapult, amelyet a görög állam nyújtott 2008-ban a Larco részére, és amely az ATE Bank által e társaságnak nyújtott 30 millió eurós kölcsönre vonatkozott (a továbbiakban: 2. sz. intézkedés).
- 27 A Bíróság ítéletét követően a Larco kifogást emelt a 2. sz. intézkedéssel összefüggő támogatás visszatérítendő összegével szemben.
- 28 2020. április 7-én a Larco különleges vagyonfelügyelője keresetet nyújtott be a Görög Köztársasággal szemben annak érdekében, hogy választottbíróság előtt kerüljön rendezésre a larymnai üzem tulajdonosi viszonyaival kapcsolatos jogvita.
- 29 2020. április 27-i levelükben a görög hatóságok megküldték a Bizottságnak a Larco 2. sz. intézkedésre vonatkozó kifogásait, amelyekre ezen intézmény a 2020. május 6-i levelében válaszolt.

- 30 2020. május 14-én e hatóságok levelet küldtek a görög adóhatóságnak, amelyben a szóban forgó támogatások Larco részéről való teljes visszatéríttetését rendelték el.
- 31 A Bíróság által a Bíróság eljárási szabályzata 62. cikkének (1) bekezdésén alapuló információkérését követően a Görög Köztársaság benyújtotta a szóban forgó támogatások visszatéríttetésére vonatkozó dokumentumokat.
- 32 Az ezen információkérésre adott válaszból először is kitűnik, hogy 2021. március 22-én a Larco még mindig különleges vagyonfelügyelet alatt állt, tekintettel a larymnai üzem tulajdonosi viszonyaira vonatkozó választottbírói ítélet kihirdetéséhez szükséges időre, valamint arra a körülményre, hogy e vagyonfelügyelet az elrendelésének napjától számított 12 hónapon belül vagy az ezen ítélet kihirdetésétől számított kilenc hónapon belül szűnik meg.
- 33 Másodszor, az említett, 2020. szeptember 24-én kihirdetett és 2020. október 8-én helyesbített ítéletben a választottbírói ítélet elismerte a görög államnak a larymnai kohászati üzemre és bányakomplexumra vonatkozó tulajdonjogát. A Larco továbbra is a görög állam ezen eszközeinek bérlője maradt.
- 34 Harmadszor, ugyanezen ítéletet követően naprakésszé tették a jelen ítélet 10. pontjában említett két ajánlattételi felhívást, amelyekben a Görög Köztársaság kinyilvánította a Larco bizonyos eszközeinek értékesítésére irányuló szándékát, a különleges vagyonfelügyelő pedig elkészítette a Larco valamennyi eszközére és kötelezettségére vonatkozó végleges leltárt.
- 35 Negyedszer, az ezen ajánlattételi felhívásokra vonatkozó eljárásokat párhuzamosan folytatták le, és azokat legkésőbb 2021. július 8-ig be kellett fejezni.

A kötelezettségszegésről

A felek érvelése

- 36 Először is a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Görög Köztársaság nem tette meg azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megfeleljen a kötelezettségszegést megállapító ítéletnek, mivel több mint öt évvel a 2014/539 határozat elfogadása és több mint két évvel az említett ítélet kihirdetése után a görög hatóságok nem térítették vissza a Larcóval a szóban forgó támogatásokat.
- 37 A Bizottság szerint a görög hatóságok e támogatások visszatéríttetése érdekében csak 2020. január 29-ét, a jelen kereset benyújtásának időpontját követően fogadtak el intézkedéseket, megsértve ezzel az e határozat azonnali és hatékony végrehajtására vonatkozó követelményt. Mindenekelőtt a 4664/2020. sz. törvényt, amely a Larco különleges vagyonfelügyeleti szabályozás alá vonását írja elő, csak 2020. február 14-én fogadták el. Továbbá a Larco különleges vagyonfelügyelet alá helyezésére 2020. február 28-én került sor. Végül a görög hatóságok 2020. március 13-án szólították fel a Larcót, hogy 30 napon belül fizesse vissza az e támogatásoknak megfelelő összeget.
- 38 Ami a Larco különleges vagyonfelügyeleti szabályozását illeti, a Bizottság elsősorban megállapítja, hogy a 4664/2020. sz. törvény 21. cikkének (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy e társaság állami támogatásban részesülhet annak érdekében, hogy fedezhesse az e rendszer alkalmazásával kapcsolatos kiadásait. A Bizottság szerint a Larco működésére vonatkozó, e rendelkezésben előírt

és e társaság által a szokásos üzletmenete vagy a rendes tevékenysége keretében általában viselendő költségek alóli mentesítésre irányuló támogatások a verseny szempontjából különösen hátrányos támogatási kategóriát képeznek. A jelen esetben a görög hatóságok a különleges vagyonfelügyeleti rendszer keretében már nyújtottak működési támogatásokat a Larco részére.

- 39 Másodsorban a Bizottság úgy véli, hogy a Görög Köztársaság köteles volt a fizetéseképtelenségi eljárás Larcóval szemben való megindítására, és köteles volt a 2014/539 határozat 4. cikkében előírt négy hónapos határidőn belül felvenni a követelések jegyzékébe az érintett támogatások visszatéríttetésére vonatkozó követeléseket. Az ilyen jegyzékbe vételt vagy a szóban forgó támogatások teljes visszatéríttetésének, vagy a kedvezményezett felszámolásának és tevékenységei végleges beszüntetésének kellett volna követnie.
- 40 Márpedig a jelen esetben a Görög Köztársaság nem vette fel a hitelezői követelések jegyzékébe az érintett támogatások visszatéríttetésére vonatkozó kötelezettségeket. A 4664/2020. sz. törvény 21. cikkének (9) bekezdése értelmében valamely követelés ilyen hivatalos nyilvántartásba vételére csak azt követően kerülhet sor, hogy a Larco eszközeinek a legmagasabb ajánlatot tevőre történő átruházása megtörtént, miután ezen eszközök árverésen történő értékesítésére sor került.
- 41 A Bizottság szerint, még ha feltételezzük is, hogy a Görög Köztársaságnak a szóban forgó támogatások visszatéríttetésére vonatkozó követelését – amint azt a különleges vagyonfelügyeleti szabályozás előírja – a Larco eszközeinek átruházását követően hivatalosan felvették a hitelezői követelések jegyzékébe, a kötelezettségszegést megállapító ítélet csak abban az esetben lenne teljes mértékben végrehajtható, ha a felszámolásból származó bevétel elegendő lenne a szóban forgó támogatások teljes összegének visszatéríttetéséhez. Ennek hiányában kizárólag a Larco felszámolása és tevékenységének végleges beszüntetése teszi lehetővé ezen ítélet maradéktalan végrehajtásának biztosítását.
- 42 Másodszor, a görög államnak a Bizottság tájékoztatására vonatkozó kötelezettségét illetően ezen intézmény azzal érvel, hogy e tagállam hatóságai nem közölték az előírt határidőn belül azokat az adatokat, amelyek lehetővé tették volna annak ellenőrzését, hogy a visszatéríttetendő támogatások összege helyesen került-e kiszámításra.
- 43 Így e hatóságok nem teljesítették a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltakat.
- 44 Másfelől a Bizottság úgy véli, hogy az, hogy a Larco által a 2014/539 határozat megsemmisítése iránt benyújtott kereset a 2020. március 26-i Larko kontra Bizottság ítéletet (C-244/18 P, EU:C:2020:238) követően továbbra is folyamatban van a Törvényszék előtt, a jelen ügy szempontjából nem releváns. Azzal érvel, hogy az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése szerinti kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás független az EUMSZ 263. cikk alapján indított eljárástól. Ezen intézmény pontosítja, hogy ezzel az ítélettel a Bíróság részben hatályon kívül helyezte a 2018. február 1-jei Larko kontra Bizottság ítéletet (T-423/14, EU:T:2018:57), azonban nem semmisítette meg a 2014/539 határozatot, amely továbbra is teljes mértékben végrehajtható. A Görög Köztársaság tehát e határozatot teljes egészében köteles végrehajtani.
- 45 Védekezésül a Görög Köztársaság először is előadja, hogy a görög hatóságok számos olyan intézkedést hoztak, amelyek érdemi előrelépésnek számítanak a kötelezettségszegést megállapító ítélet végrehajtása terén. Így a Larco pénzügyi nehézségei miatt a görög hatóságok 2020. február 14-én előírták e társaság különleges vagyonfelügyelet alá helyezését, amelyet vele szemben 2020.

február 28-án rendelték el, és amelynek a kezdeményezésétől számított tizenkét hónapon belül vagy a larymnai üzem tulajdonosi viszonyaira vonatkozó választottbírói ítélet kihirdetését követő kilenc hónapon belül kellett véget érnie.

- 46 A Görög Köztársaság először is rámutat, hogy a rendes fizetéseképtelenségi eljáráshoz és a 4307/2014. sz. törvényben előírt különleges eljáráshoz képest a különleges vagyongfelügyelet sajátos fizetéseképtelenségi eljárás, amelynek keretében a különleges vagyongfelügyelő gyorsan értékesíti az érintett vállalkozás eszközeit, és az eszközök értékcsökkenésének elkerülése érdekében nyílt közbeszerzési eljárást szervez.
- 47 Kétségtelen, hogy a Larco különleges vagyongfelügyelet alá helyezése nem eredményezi tevékenységeinek azonnali megszüntetését. Ugyanakkor szükséges volt a larymnai üzem működésének fenntartása egyrészt a Larco eszközeiért kapott ár maximalizálása, másrészt pedig a nikkelgyártás Görögországbeli fenntartásának biztosítása érdekében, amely különösen fontos mind a görög gazdaság, mind az európai gazdaság számára.
- 48 Ezenkívül a görög környezetvédelmi és energiaügyi minisztériumnak a nemzeti jog alapján lehetősége van arra, hogy állami támogatásokat nyújtson annak érdekében, hogy átvállalja a különleges vagyongfelügyelet végrehajtásához szükséges költségeket, valamint azon működési költségeket, amelyek a vállalkozás tevékenységének az ez utóbbi felügyeleti rendszer lezárultáig való fenntartása érdekében merülnek fel. Az e jogcímen esetlegesen kifizetett összegeket azonban le kell vonni az eszközök vételárából, és azokat vissza kell téríteni az államnak, anélkül hogy figyelembe vennék a követelések jegyzékében szereplő egyéb követeléseket.
- 49 Másodszor, a Görög Köztársaság megjegyzi, hogy a különleges vagyongfelügyelőnek a közbeszerzési eljárás befejezését követő öt napon belül fel kell szólítania a hitelezőket követeléseik végleges bejelentésére, majd el kell készítenie a követelések végleges rangsorolására vonatkozó jegyzéket. Ami közelebbről a hitelezői követelések jegyzékébe való felvétel időpontját illeti, a Görög Köztársaság azzal érvel, hogy a rendes fizetéseképtelenségi eljárástól eltérően, amelynek keretében a hitelezői követelések jegyzékébe való felvétel a vállalkozás felszámolása előtt történik, a különleges vagyongfelügyeleti eljárás keretében e bejegyzésre az érintett társaság eszközeinek értékesítését követően kerül sor. A vonatkozó általános rendelkezésektől eltérően az államnak a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatások visszatéríttetésével kapcsolatos követeléseik elsőbbséget élveznek a többi hitelezőt megillető általános vagy különleges elsőbbségi jogokkal szemben.
- 50 Harmadszor, a Görög Köztársaság előadja, hogy a Larco tevékenységének végleges beszüntetésére e társaság eszközeinek értékesítése révén kerül sor, ily módon biztosított, hogy nem áll fenn gazdasági folytonosság, és hogy az érintett piacon nem torzul a verseny. Így a Larco különleges vagyongfelügyelet alá helyezése olyan visszafordíthatatlan eljárásnak minősül, amelynek e társaság felszámolásához és tevékenységének végleges beszüntetéséhez kell vezetnie. Mindenesetre a Görög Köztársaság azzal érvel, hogy a nyílt közbeszerzési eljárás eredménytelensége esetén a Larco fizetéseképtelenné válna, eszközei pedig a rendes felszámolási eljárás szerint kerülnének értékesítésre. Ilyen eredménytelenséget kell megállapítani, ha a különleges vagyongfelügyeleti eljárás során e vállalkozás eszközeinek 75%-át nem értékesítették.
- 51 A Görög Köztársaság végeredményben nem vitatja, hogy a 2014/539 határozata 2020. március 26-i Larko kontra Bizottság ítélet (C-244/18 P, EU:C:2020:238) kihirdetését követően teljes egészében végrehajtható marad. E tagállam szerint azonban a jogellenes és a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatások visszatéríttetéséről szóló közleményében a Bizottság

azt állapítja meg, hogy amennyiben a visszatérítetést elrendelő határozat elleni jogorvoslat folyamatban van, e határozat ideiglenes végrehajtása biztosítható például azért, hogy a támogatások kedvezményezettje a teljes visszatérítendő összeget befizeti egy letéti számlára.

- 52 Másodsorban a Görög Köztársaság azzal érvel, hogy a 2020. március 13-i levelében a szóban forgó támogatások visszatérítetése érdekében hozott valamennyi intézkedésről tájékoztatta a Bizottságot. 2020. május 14-én elrendelte e támogatások teljes összegének visszatérítetését.

A Bíróság álláspontja

- 53 Előzetesen meg kell állapítani, hogy a Larco által a 2014/539 határozattal szemben benyújtott megsemmisítés iránti kereset, amely a 2020. március 26-i Larko kontra Bizottság ítélet (C-244/18 P, EU:C:2020:238) alapjául szolgált, e határozat végrehajtható jellegét, következésképpen pedig a jelen jogvitát nem érinti. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis, amint az az EUMSZ 278. cikkéből következik, a Törvényszék ellenkező értelmű döntésének hiányában a megsemmisítés iránti keresetnek nincs halasztó hatálya. Így főszabály szerint a megsemmisítés iránti kereset benyújtása nem változtat azon határozat végrehajthatóságán, amelynek hatályon kívül helyezését kérik (lásd ebben az értelemben: 2015. július 9-i Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-63/14, EU:C:2015:458, 47. pont).
- 54 Ami a Görög Köztársaság azon érvét illeti, amely szerint a jogellenes és a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatások visszatérítetéséről szóló közleményében a Bizottság azt írja elő, hogy amennyiben a visszatérítetést elrendelő határozat elleni jogorvoslat folyamatban van, e határozat ideiglenes végrehajtása biztosítható például azért, hogy a támogatások kedvezményezettje a teljes visszatérítendő összeget befizeti egy letéti számlára, elegendő rámutatni arra, hogy a jelen ügyben e tagállam nem szolgáltatott olyan információkat, amelyek alátámasztanák, hogy ilyen befizetésre sor került.
- 55 Mindenekelőtt először is emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az a tagállam, amely a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított jogellenes támogatások visszatérítetésére kötelező határozat címzettje, az EUMSZ 288. cikk negyedik bekezdése értelmében köteles minden intézkedést megtenni, hogy biztosítsa e határozat végrehajtását. E tagállamnak el kell érnie az esedékes összegek tényleges visszatérítését, az e támogatásokkal okozott versenyelőny miatti versenytorzulás megszüntetése érdekében (2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 56 A belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított jogellenes támogatások visszatérítetését kérelem nélkül és az érintett tagállam nemzeti joga szerinti eljárás keretében kell végrehajtani, feltéve hogy e rendelkezések lehetővé teszik a Bizottság határozatának azonnali és hatékony végrehajtását. E célból az érintett tagállamok az uniós jog sérelme nélkül meghozzák a jogrendszerük szerint rendelkezésre álló szükséges intézkedéseket, beleértve az átmeneti intézkedéseket is (2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 57 Azon esetet illetően, amikor a jogellenesen nyújtott és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított állami támogatásokat nehéz helyzetben lévő vagy fizetésektelen kedvezményezett vállalkozással kell visszatéríteni, emlékeztetni kell arra, hogy e nehézségek nem érintik a támogatás visszatérítetésére vonatkozó kötelezettséget. A tagállam ennél fogva esettől függően

köteles a társaság felszámolását kezdeményezni, követelését a társaság tartozásai közé felvetetni, illetve a támogatás visszafizetését lehetővé tevő bármely más intézkedést meghozni (2018. január 17-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-363/16, EU:C:2018:12, 36. pont).

- 58 Közelebbről, az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében főszabály szerint a korábbi helyzet visszaállítható, és az e támogatásokból eredő versenytorzulás kiküszöbölhető az érintett támogatások visszatérítésére vonatkozó követelésnek a követelések jegyzékébe való felvételével (2018. január 17-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-363/16, EU:C:2018:12, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 59 Ugyanakkor rá kell mutatni arra, hogy az ilyen nyilvántartásba vétel csak akkor biztosítja a visszatérítetési kötelezettség teljesítését, ha – abban az esetben, ha az állami hatóságok nem tudják a támogatások teljes összegét visszatéríteni – a fizetéseképtelenségi eljárás végén a vállalkozás felszámolására, vagyis tevékenységének végleges beszüntetésére kerül sor, amit az állami hatóságok részvényesi vagy hitelezői minőségükben tudnak kezdeményezni (2018. január 17-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-363/16, EU:C:2018:12, 38. pont).
- 60 Ebből következik, hogy az állami támogatásban részesülő vállalkozás tevékenységeit csak abban az esetben kell véglegesen beszüntetni, ha a fizetéseképtelenségi eljárás során a támogatás teljes összegét nem sikerül visszatéríteni (2018. január 17-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-363/16, EU:C:2018:12, 39. pont).
- 61 Arra is rá kell mutatni, hogy EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése szerinti kötelezettségzegés megállapítása iránti eljárást illetően az ilyen kötelezettségzegés fennállásának megítéléséhez szükséges referencia-időpontnak az e rendelkezés értelmében kibocsátott felszólító levélben meghatározott határidő lejártát kell tekinteni (2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 62 A jelen ügyben – amint arra a jelen ítélet 20. pontja emlékeztetett –, mivel a Bizottság 2019. január 25-én az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdésében előírt eljárásnak megfelelően felszólító levelet küldött a Görög Köztársaságnak, a jelen ítélet előző pontjában említett referencia-időpont az e levélben meghatározott határidő lejártának időpontja, azaz 2019. március 25.
- 63 Nyilvánvaló, hogy ebben az időpontban a görög hatóságok nem teljesítették a szóban forgó támogatások visszatérítésére vonatkozó kötelezettséget.
- 64 Amint ugyanis a jelen ítélet 23–25., 45. és 52. pontjából következik, a görög hatóságok csak 2020. január 29-ét, a jelen kereset benyújtásának időpontját követően fogadták el a szóban forgó támogatások visszatérítésére irányuló intézkedéseket. Ugyanis, először is, a különleges vagyonfelügyeleti rendszer létrehozásáról szóló 4664/2020. sz. törvényt 2020. február 14-én, vagyis majdnem egy évvel a felszólító levélben meghatározott határidő lejártát, és csaknem hat évvel a 2014/539 határozat eredeti végrehajtási határidejének lejártát követően fogadták el. Másodszor nem vitatott, hogy a Görög Köztársaság 2020. február 28-én különleges vagyonfelügyelet alá helyezte a Larcót. Harmadszor, az arra irányuló, Larcóhoz intézett felhívásra, hogy 30 napon belül fizesse vissza a szóban forgó támogatásoknak megfelelő összeget, 2020. március 13-án került sor. Végül, negyedszer, 2020. május 14-én a görög hatóságok levelet küldtek a görög adóhatóságnak, amelyben a szóban forgó támogatások Larcó részéről való teljes visszatérítését rendelték el.

- 65 E körülmények között a Görög Köztársaság tehát nem állíthatja érvényesen, hogy a felszólító levélben meghatározott határidő lejárta időpontjában meghozta a szóban forgó állami támogatásokra vonatkozó visszatérítetési eljárás lefolytatásához szükséges valamennyi intézkedést.
- 66 Másodsorban a Bizottság tájékoztatásának elmulasztását illetően meg kell állapítani, hogy a 2019. január 25-i levélben meghatározott határidő lejártakor a Görög Köztársaság nem nyújtotta be a Bizottságnak a 2014/539 határozat 5. cikkében felsorolt információkat.
- 67 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Görög Köztársaság, mivel nem tett meg a mulasztást megállapító ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges minden intézkedést, nem teljesítette az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A pénzügyi szankciókról

A kényszerítő bírságról

A felek érvelése

- 68 A Bizottság úgy véli, hogy a Görög Köztársaságnak felrótt kötelezettségszegés a tényállás Bíróság általi vizsgálatának időpontjában továbbra is fennállt.
- 69 A Bizottság „Az [EUMSZ 260. cikk] végrehajtása” címet viselő 2005. december 12-i SEC (2005) 1658. sz. közleményére (HL 2007. C 126., 15. o.; a továbbiakban: 2005. évi közlemény), a Bizottság által az Európai Unió Bírósága előtt folyó kötelezettségszegési eljárásokban javasolt egyösszegű átalánybírságok és napi kényszerítő bírságok számítási módszerének módosításáról szóló közleményre (HL 2019. C 70., 1. o.), valamint „A kötelezettségszegési eljárások keretében a Bizottság által az Európai Unió Bíróságának javasolt [átalányösszegek] és kényszerítő bírságok meghatározásához használt adatok aktualizálása” címet viselő közleményre (HL 2019. C 309., 1. o.) hivatkozva azt javasolja, hogy a kötelezettségszegést megállapító ítélet végrehajtásának elmulasztását kényszerítő bírság fizetésével szankcionálják. A Bizottság azt állítja, hogy a 2005. évi közlemény említett képlet szerint a napi kényszerítő bírság a 3116 euró összegű egységes átalányalapnak a súlyossági együtthatóval, a jogsértés időtartamát tükröző együtthatóval és az „n” tényezővel való szorzatával egyenlő.
- 70 A súlyossági együtthatót illetően a Bizottság arra hivatkozik, hogy az EUM-Szerződésnek az állami támogatásokra vonatkozó, a jelen ügyben megsértett rendelkezései alapvető fontosságúak. Ezen intézmény kiemeli azt a káros hatást, amelyet a jogellenes, összeegyeztethetetlen, és vissza nem térített támogatások gyakoroltak azon piacra, amelyen a Larco a tevékenységét folytatja. E piac sajátosságaira tekintettel a Bizottság úgy véli, hogy a vissza nem térített támogatások versenyre gyakorolt káros hatása nemcsak Görögországban, hanem általánosabban az Európai Unióban is érinti a vállalkozásokat.
- 71 Ami a súlyosító vagy enyhítő körülmények fennállására vonatkozó kérdést illeti, a Bizottság egyrészt felhívja a figyelmet a Görög Köztársaság részéről az állami támogatások területén fennálló ismétlődő mulasztásokra, másrészt pedig úgy véli, hogy a jelen ügyben semmilyen

enyhítő körülmény nem fogadható el. Következésképpen a Bizottság azt javasolja, hogy a 2005. évi közleményben megállapított, 1-től 20-ig terjedő skálán a 7-es súlyossági együtthatót kell alkalmazni.

- 72 A jogsértés időtartamát illetően a Bizottság arra hivatkozik, hogy amikor a Bizottság úgy döntött, hogy a jelen ügyben a Bírósághoz fordul, nevezetesen 2019. november 27-én, a jogsértés időtartama, amelynek kezdő időpontjaként a kötelezettségszegést megállapító ítélet kihirdetésének időpontja, vagyis 2017. november 9-je került meghatározásra, 24 hónap volt, így az e közleményben szintén megállapított 1-től 3-ig terjedő skálán a jogsértés időtartamát tükröző 2,4-es együtthatót kell alkalmazni.
- 73 Az eljárás alá vont tagállam fizetési képességét, és különösen az „n” tényezőt illetően a Bizottság rámutat arra, hogy a Bíróság a 2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítéletében (C-93/17, EU:C:2018:903) megállapította, hogy mivel 2017. április 1-jével megváltozott az Európai Unió Tanácsán belüli szavazási rendszer, az „n” tényező már nem veheti figyelembe az érintett tagállamot a Tanácsban megillető szavazatok számát, és hogy elsődleges tényezőként a tagállamok bruttó hazai termékére (GDP) kell támaszkodni.
- 74 Márpedig a Bizottság szerint az érintett tagállam Unión belüli intézményi súlyát az „n” együttható kiszámításának alapvető elemeként az arányos és kellően visszatartó erejű szankciók kiszabásával összefüggésben indokolt változatlanul hagyni. Álláspontja szerint a GDP kizárólagos figyelembevételre jelentősen növeli a tagállamok között e tényező tekintetében fennálló különbséget. A Bizottság arra hivatkozik, hogy az „n” együttható számítási módszere nem alapulhat kizárólag az egyes tagállamok demográfiai vagy gazdasági súlyán, hanem azt is figyelembe kell vennie, hogy az Unió intézményi berendezkedésében minden tagállamhoz hozzárendelhető egy rá jellemző érték. Ennélfogva a tagállam fizetési képessége és Unión belüli intézményi súlya közötti egyensúly fenntartása érdekében az „n” tényezőt egyrészt a GDP, másrészt pedig az érintett tagállam európai parlamenti mandátumainak száma alapján kell kiszámítani. Ebből következően ezen intézmény úgy véli, hogy a Görög Köztársaság esetében ezen „n” tényezőt 0,51-ben kell megállapítani.
- 75 Mindemellett a GDP-re és az európai parlamenti mandátumok számára való, esetleges kiigazítás nélkül történő hivatkozás az „n” tényező korábbi számítási módszeréből eredő értéknél jóval alacsonyabb referenciaértéket eredményezne. Így a kényszerítő bírság egységes átalányalapjának kiszámításánál a Bizottság 4,5 kiigazítási együttható alkalmazását javasolja annak biztosítása érdekében, hogy a Bizottság által a Bíróságnak javasolt szankciók összege arányos és kellően visszatartó erejű maradjon.
- 76 Végül a kényszerítő bírság ütemezését illetően a Bizottság azon a véleményen van, hogy azt napi, nem pedig féléves alapon kell megállapítani. Úgy véli, hogy a jelen ügyben a napi kényszerítő bírságok mértéke tekintetében nem alkalmazható fokozatos csökkentés.
- 77 A Görög Köztársaság azt állítja, hogy a jelen ügyben nincs helye pénzügyi szankció kiszabásának, mivel a 4664/2020. sz. törvény elfogadásával és a Larco különleges vagyonszerzés alatti helyezésével jelentős előrelépések történtek. Ezenkívül e tagállam hangsúlyozza, hogy e rendszer összességében arra irányul, hogy biztosítsa a Larco gyors felszámolását, akár az eszközeinek a különleges vagyonszerzési eljárástól való oly módon történő értékesítése révén, hogy azokért a lehető legmagasabb árat érjék el, akár a társaság rendes felszámolási eljárás alá vonásával abban az esetben, ha az eszközök 75%-ának értékesítése tizenkét hónapon belül nem történik meg.

- 78 A Görög Köztársaság úgy véli, hogy abban az esetben, ha a Bíróság mégis úgy ítélné meg, hogy kényszerítő bírságot kell kiszabni, a Bizottság által kért kényszerítő bírság összege nem igazodik a jelen ügy sajátos körülményeihez, és nem felel meg az arányosság elvének.
- 79 Ami a jogsértés súlyát illeti, a Görög Köztársaság először is arra hivatkozik, hogy figyelembe kell venni egyrészt az ebben a szakaszban hozott intézkedéseket, másrészt pedig azt, hogy a jelen ügyben a kamatokkal növelt visszatérítendő összeg, amelyet 2020. május 14-én számítottak ki, 160 millió eurót tesz ki, míg a 2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-93/17, EU:C:2018:903) alapjául szolgáló ügyben a visszatérítendő összeg 670 millió euró volt. Ebben az összefüggésben, tekintettel az ahhoz szükséges időre, hogy a Larco felszámolására irányuló eljárásban jelentős előrelépések történjenek, e tagállam azt kéri, hogy a kényszerítő bírságot féléves alapon határozzák meg.
- 80 Másodszor, a Görög Köztársaság azzal érvel, hogy valószínűtlen, hogy e támogatások jelentős hatást gyakoroltak volna az Unión belüli versenyfeltételekre, és hogy azok a verseny torzulását eredményezték volna.
- 81 Harmadszor, e tagállam azt állítja, hogy az állami támogatások területén tanúsított jogsértő magatartásának állítólagos ismétlődését illetően a 2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-93/17, EU:C:2018:903) alapjául szolgáló ügyben a görög hatóságok az érintett társaság eszközeinek értékesítésével meghozták a visszatérítetési eljárás lefolytatásához szükséges intézkedéseket.
- 82 Következésképpen a Görög Köztársaság úgy véli, hogy a jelen ügyben nem helyénvaló 1-nél nagyobb súlyossági együtttható alkalmazása.
- 83 Ami a jogsértés időtartamát tükröző együttthatót illeti, a Görög Köztársaság úgy véli, hogy az nem haladhatja meg az 1-et.
- 84 Végül a fizetési képességet, és különösen az „n” tényezőt illetően, a Bizottsághoz hasonlóan, a Görög Köztársaság úgy véli, hogy e tényező értékének kiszámításával összefüggésben nem csupán a gazdasági súlyt, hanem az érintett tagállam Unión belüli intézményi súlyát is figyelembe kell venni. Tekintetbe kell tehát venni az e tagállam európai parlamenti mandátumainak számát.

A Bíróság álláspontja

- 85 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás célja a kötelezettségszegő tagállamnak a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglalt teljesítésére való ösztönzése, ebből következően pedig az uniós jog tényleges alkalmazásának biztosítása, és mindkét, e rendelkezés szerinti intézkedésnek – nevezetesen az átalányösszegnek és a kényszerítő bírságnak – ugyanez a célja (2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 134. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 86 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a Bíróság feladata, hogy az egyes esetekben az előtte folyamatban lévő ügy körülményeitől függően, valamint a meggyőzés és visszatartás szerinte szükséges mértéke alapján meghatározza az uniós jog hasonló megsértése megismétlődésének a megelőzéséhez szükséges megfelelő pénzügyi szankciókat (2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 107. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 87 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a kényszerítő bírság kiszabása főszabály szerint csak akkor igazolt, ha a korábbi ítéletben foglaltak teljesítésének elmulasztásán alapuló kötelezettségszegés a tényállás Bíróság általi vizsgálatáig fennmarad (2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 137. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 88 Annak megállapítása érdekében, hogy az alperesnek felrótt kötelezettségszegés a jelen ügy tényállásának Bíróság általi vizsgálatáig fennállt-e, azokat az intézkedéseket kell értékelni, amelyeket az alperes tagállam álláspontja szerint a felszólító levélben előírt határidő lejártát követően fogadtak el (lásd ebben az értelemben: 2012. december 11-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-610/10, EU:C:2012:781, 98. pont; 2015. szeptember 17-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-367/14, nem tették közzé, EU:C:2015:611, 89. pont).
- 89 A jelen ügyben a Görög Köztársaság azt állítja, hogy a Larcóra alkalmazott különleges vagyonfelügyeleti rendszer nem szűnt meg, és hogy azon két közbeszerzési eljárást, amelyek keretében a Larco eszközeinek értékesítésére sor kerülhetett, 2021. július 8-án le kellett zárni.
- 90 Ugyanakkor elegendő annak megállapítása, hogy a Görög Köztársaság nem bizonyította, hogy a tényállás Bíróság által végzett vizsgálatának időpontjában megtette a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges valamennyi intézkedést.
- 91 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a Görög Köztársaságnak felrótt kötelezettségszegés a jelen ügyben a tényállás Bíróság általi vizsgálatáig fennállt.
- 92 E körülményekre tekintettel a Görög Köztársaság kényszerítő bírság fizetésére kötelezése megfelelő pénzügyi eszköz arra, hogy ez utóbbit a megállapított kötelezettségszegés megszüntetéséhez, valamint a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltak maradéktalan teljesítésének biztosításához szükséges intézkedések elfogadására ösztönözze.
- 93 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kényszerítő bírságot annak tükrében kell meghatározni, hogy milyen mértékű meggyőzésre van szükség ahhoz, hogy a kötelezettségszegést megállapító ítélet végrehajtását elmulasztó tagállam változtasson magatartásán, és véget vessen a kifogásolt magatartásnak (lásd ebben az értelemben: 2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 147. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 94 Az e területen rendelkezésére álló mérlegelési jogkörének gyakorlása során a Bíróság feladata, hogy úgy határozza meg a kényszerítő bírságot, hogy az egyrészt megfeleljen a körülményeknek, másrészt arányos legyen a megállapított kötelezettségszegéssel, valamint az érintett tagállam fizetési képességével (2012. december 11-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-610/10, EU:C:2012:781, 118. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. február 22-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-328/16, EU:C:2018:98, 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 148. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 95 A Bizottság kényszerítő bírságra vonatkozó javaslatai nem kötik a Bíróságot, azok csak hasznos hivatkozási alapként szolgálnak. Ugyanígy a Bizottság közleményeiben foglalt iránymutatások sem kötik a Bíróságot, de hozzájárulnak az átláthatóság, az előreláthatóság és a jogbiztonság

biztosításához a Bizottság azon tevékenységével kapcsolatban, amikor ezen intézmény javaslatokat tesz a Bíróságnak. A Bíróságnak ugyanis az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése alapján, olyan kötelezettségszegéssel kapcsolatban indított eljárásban, amely annak ellenére fennáll valamely tagállam részéről, hogy ugyanezen kötelezettségszegés az EUMSZ 258. cikk vagy az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése címén hozott első ítéletben már megállapítást nyert, továbbra is meg kell őriznie szabadságát a kiszabandó kényszerítő bírság olyan összegének és formájának meghatározása tekintetében, amelyet megfelelőnek vél e tagállam arra való ösztönzésére, hogy teljesítse a Bíróság első ítéletéből eredő kötelezettségeit (2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 119. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 96 A kényszerítő bírság összegének meghatározásához az uniós jog egységes és hatékony alkalmazása céljából e bírság kényszerítő jellegének biztosítása érdekében figyelembe veendő alapvető szempontok főszabály szerint a következők: a jogsértés súlya, a jogsértés időtartama és a szóban forgó tagállam fizetési képessége. E szempontok alkalmazásához figyelembe kell venni különösen az ítéletben foglaltak teljesítése elmaradásának a magán- és közérdekeket érintő következményeit, továbbá azt, hogy a szóban forgó tagállamnak milyen sürgősen kell teljesítenie a kötelezettségeit (2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 149. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 97 Először is, ami a jogsértés súlyát illeti, hangsúlyozni kell az EUM-Szerződés állami támogatásokra vonatkozó rendelkezéseinek alapvető jellegét (2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 150. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 98 Azok a szabályok ugyanis, amelyek mind a 2014/539 határozatnak, mind pedig a kötelezettségszegést megállapító ítéletnek a tárgyát képezték, az Unióra ruházott alapvető feladatok egyikének kifejeződését jelentik, amint az az EUSZ 3. cikk (3) bekezdéséből, vagyis a belső piac létrehozásából, valamint a belső piacról és a versenyről szóló 27. jegyzőkönyvből következik, amely jegyzőkönyv az EUSZ 51. cikk alapján a Szerződések szerves részét képezi, és amelynek értelmében a belső piac olyan rendszert foglal magában, amely biztosítja azt, hogy a verseny ne torzuljon.
- 99 Az uniós jog megsértett rendelkezéseinek fontosságát az olyan esetekben, mint a jelen ügy, többek között az a tény is tükrözi, hogy a jogellenesnek és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek minősített támogatások visszatérítésével megszűnik az azok által nyújtott versenyelőnyvel okozott versenytorzulás, és e visszafizetéssel a kedvezményezett elveszíti azt az előnyt, amelyet a piacon a versenytársaival szemben élvezett (2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 151. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 100 A jelen ügyben megállapított kötelezettségszegést illetően elsősorban emlékeztetni kell arra, hogy annak ellenére, hogy a Görög Köztársaság tett intézkedéseket e támogatások visszatérítése érdekében, nem térítette vissza teljes egészében a szóban forgó állami támogatásokat. Mindemellett a jelen ítélet 94. pontjában hivatkozott azon szabályra tekintettel, amely szerint a kényszerítő bírságnak igazodnia kell a körülményekhez, és arányban kell állnia a megállapított kötelezettségszegéssel, figyelembe kell venni azt, hogy jöllehet a Larco a 2020. szeptember 24-én

kihirdetett és 2020. október 8-én helyesbített választottbírószági ítéletet követően továbbra is a larymnai kohászati üzem és bányakomplexum bérlője maradt, a választottbírószág elismerte a görög állam ezen eszközök tekintetében fennálló tulajdonhoz való jogát.

- 101 Másodsorban ki kell emelni, hogy jelentős összegű támogatást nem térítették vissza. Ezen összeg kamatokkal növelt összege ugyanis 2020. május 14-én 160 millió eurót tett ki.
- 102 Harmadsorban figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy az a piac, amelyen a Larco a tevékenységét folytatja, különösen a ferronikkel piaca, határokon átnyúló jellegű. Következésképpen a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatások olyan káros hatást fejtenek ki a piacon, amely nem korlátozódik a Görög Köztársaság területére.
- 103 Végezetül meg kell állapítani, hogy e tagállam ismétlődő jelleggel jogsértő magatartást valósított meg az állami támogatások terén. A Görög Köztársaságot ugyanis egyfelől az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésén alapuló kereset keretében a 2012. március 1-jei Bizottság kontra Görögország ítélet (C-354/10, nem tették közzé, EU:C:2012:109), a 2012. június 28-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-485/10, nem tették közzé, EU:C:2012:395), a 2013. október 17-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-263/12, nem tették közzé, EU:C:2013:673), a 2017. november 9-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-481/16, nem tették közzé, EU:C:2017:845) és a 2018. január 17-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-363/16, EU:C:2018:12) alapjául szolgáló ügyekben a támogatások visszatéríttetéséről szóló határozatok végrehajtásának elmulasztása miatt, másfelől pedig az EK 228. cikk (2) bekezdésének harmadik albekezdésén alapuló kereset keretében a 2009. július 7-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-369/07, EU:C:2009:428) alapjául szolgáló ügyben marasztalták el.
- 104 Márpedig meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben az EUM-Szerződés állami támogatásokkal kapcsolatos szabályainak következetes megsértése állapítható meg.
- 105 Másodszor, ami a jogsértés időtartamát illeti, ezen időtartamot a tényállás Bíróság általi mérlegelése időpontjának figyelembevételével kell értékelni, és nem azon időpontra tekintettel, amikor a Bizottság a Bírósághoz fordult (2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 156. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 106 Ilyen feltételek között, mivel a Görög Köztársaság nem tudta bizonyítani, hogy már nem szegi meg a kötelezettségszegést megállapító ítélet teljes körű végrehajtására irányuló kötelezettségét, meg kell állapítani, hogy az említett kötelezettségszegés az ítélet kihirdetésének napjától számított több mint négy éve fennáll, amely jelentős időtartamnak minősül.
- 107 Harmadszor, a szóban forgó tagállam fizetési képességét illetően a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy e tagállam GDP-jének közelmúltbeli, a tényállás Bíróság általi vizsgálata időpontjában ismert alakulását kell figyelembe venni (2012. december 11-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-610/10, EU:C:2012:781, 131. pont; 2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 158. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország (Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe) ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 83. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 108 A szankciók arányosságának és visszatartó erejének biztosítása érdekében a Bizottság azt javasolja, hogy az érintett tagállam GDP-jén kívül kerüljön figyelembevételre e tagállam Unión belüli, az Európai Parlamentben öt megillető szavazatok számában kifejeződő intézményi súlya is. Ezen intézmény továbbá úgy véli, hogy a szankciók arányosságának és visszatartó erejének biztosítása érdekében 4,5-ös kiigazítási együtthatót kell alkalmazni.
- 109 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 95. pontjából kitűnik – a Bizottság kényszerítő bírságra vonatkozó javaslatai nem kötik a Bíróságot, azok csak hasznos hivatkozási alapként szolgálnak.
- 110 Mivel ugyanis a Bizottság által a kényszerítő bírság összegének kiszámításához használt matematikai változók olyan tájékoztató jellegű szabályok, amelyek meghatározzák a Bizottság által követni kívánt irányvonalakat, hozzájárulnak ahhoz, hogy a Bizottság által végzett cselekmények átláthatók, előreláthatók és a jogbiztonsággal összeegyeztethetők legyenek, valamint hogy az általa javasolni kívánt kényszerítő bírság összege arányos legyen (lásd ebben az értelemben: 2000. július 4-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-387/97, EU:C:2000:356, 86. és 87. pont).
- 111 Ebben az összefüggésben egyrészt a 2017. április 1-jét követő ítélkezési gyakorlatból – amely időponttól a tagállamokat a Tanácsban megillető szavazatok számát meghatározó, súlyozott szavazatok régi rendszere már nem alkalmazandó – kitűnik, hogy a Bíróság a szóban forgó tagállam fizetési képességének értékelésével összefüggésben elsődleges tényezőként e tagállam GDP-jét veszi figyelembe (lásd ebben az értelemben: 2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 141. és 142. pont).
- 112 Másrészt az érintett tagállam Unión belüli intézményi súlyának a szankciók arányossága és visszatartó ereje biztosítása érdekében való figyelembevételét illetően először is emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak a jelen ítélet 94. pontjában hivatkozott állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a pénzügyi szankciók arányosságát a megállapított kötelezettségszegésre, valamint az érintett tagállam fizetési képességére tekintettel kell értékelni.
- 113 Másodszor – a főtanácsnok által az indítványának 35. pontjában kifejtettekhez hasonlóan – meg kell állapítani, hogy a kellően visszatartó erejű szankciók meghatározásának célja nem szükségszerűen követeli meg az érintett tagállam Unión belüli intézményi súlyának figyelembevételét.
- 114 Ugyanis, amint arra a főtanácsnok az indítványának 29. pontjában lényegében rámutatott, az érintett tagállam Unión belüli intézményi jelentősége nem függ a szóban forgó kötelezettségszegés jellemzőitől.
- 115 Ennélfogva az érintett tagállam intézményi súlyának figyelembevétele nem tűnik elengedhetetlennek a kellő visszatartó erő biztosításához, továbbá ahhoz, hogy e tagállamot az állami támogatások nyújtásával összefüggő jelenlegi vagy jövőbeli magatartásának megváltoztatására bírja.
- 116 E körülmények között, a Bizottság azon lehetőségének sérelme nélkül, hogy több kritériumon alapuló pénzügyi szankciókat javasoljon többek között a különböző tagállamok közötti észszerű eltérés fenntartása érdekében, a Görög Köztársaság fizetési képességének értékelésekor e tagállam GDP-jét kell elsődleges tényezőként alapul venni, anélkül hogy az arányos és kellően

visszatartó erejű szankciók kiszabásával összefüggésben figyelembe vennék a Görög Köztársaságnak az Európai Parlamentben őt megillető szavazatok számában kifejeződő intézményi súlyát.

- 117 Másfelől a 4,5-ös kiigazítási együttható alkalmazására vonatkozó bizottsági javaslatot illetően ezen intézmény nem bizonyította azokat az objektív szempontokat, amelyek alapján ezen együttható értékét meghatározta.
- 118 Végül a kényszerítő bírság ütemezését illetően, a Bizottság úgy véli, hogy azt napi alapon kell meghatározni.
- 119 Figyelembe kell ugyanakkor venni a szóban forgó támogatások visszatéríttetése iránti intézkedések sajátosságát.
- 120 E tekintetben figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy a görög hatóságok hoztak bizonyos intézkedéseket, amelyek a kötelezettségszegést megállapító ítélet végrehajtásának alapjául szolgálhatnak. Ezen intézkedések következményei azonban nem észlelhetők azonnal. Úgy tűnik tehát, hogy a 2014/539 határozat és ebből következően a kötelezettségszegést megállapító ítélet maradéktalan végrehajtása rövid időn belül nem érhető el.
- 121 Következésképpen a kötelezettségszegés megszűntének esetleges megállapítása csak olyan észszerű időszak végén következhet be, amely lehetővé teszi a kapott eredmények együttes értékelését.
- 122 Ezért félévenkénti kényszerítő bírságot kell meghatározni annak érdekében, hogy a Bizottság a szóban forgó időszak végén fennálló helyzetre tekintettel értékelhesse a kötelezettségszegést megállapító ítélet végrehajtására vonatkozó intézkedések folytán elért eredményeket.
- 123 A fentiekre és a Bíróság számára az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdésében elismert mérlegelési jogkörére tekintettel a Görög Köztársaságot kötelezni kell arra, hogy a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedések megtételében való késedelem minden hat hónapos időszakára a jelen ítélet kihirdetésétől a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltak teljesítésének időpontjáig 4 368 000 euró összegű kényszerítő bírságot fizessen a Bizottságnak.

Az átalányösszegről

A felek érvelése

- 124 A Bizottság azt javasolja, hogy a Bíróság az átalányösszeget úgy határozza meg, hogy az egy napi összeg azon napok számával való szorzatán alapuljon, amelyeken a jogsértés fennállt.
- 125 Ezen intézmény az átalányösszeg számításánál a kényszerítő bírság keretében elfogadottal megegyező súlyossági együttható és azonos „n” együttható használatát javasolja. Ugyanakkor az átalányalapot napi 1039 euróban határozza meg. A kényszerítő bírság számításától eltérően a mulasztás időtartamát tükröző együttható nem alkalmazható, mivel a jogsértés időtartamát már figyelembe vették azáltal, hogy a napi összeget meg kell szorozni azon napok számával, amely napokon a kötelezettségszegés fennállt.

- 126 A Bizottság ily módon azt javasolja, hogy az átalányösszeget úgy számítsák ki, hogy az vagy az 1039 eurós átalányalap súlyossági együtthatóval (7) és az „n” együtthatóval (0,51) megszorított összege, vagy 3709,23 euró összeg, valamint a kötelezettségszegést megállapító ítélet kihirdetése időpontjának napja, és azon nap között eltelt napok számának szorzatából adódjon, amikor a Görög Köztársaság teljesíti a kötelezettségeit, illetve – ennek hiányában – amikor a jelen ügyben hozott ítéletet kihirdetik.
- 127 A Görög Köztársaság azt kifogásolja, hogy a Bizottság által javasolt átalányösszeg nem igazodik a sajátos körülményekhez, és nem felel meg az arányosság elvének.

A Bíróság álláspontja

- 128 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság az érintett területen rendelkezésére álló mérlegelési jogkörének gyakorlása során jogosult halmazatban kiszabni kényszerítő bírságot és átalányösszeget (2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 163. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 129 Az átalányösszeg megfizetésére való kötelezésre, és adott esetben ezen összeg megállapítására minden egyes esetben a megállapított kötelezettségszegés jellemzőivel, valamint az EUMSZ 260. cikk alapján kezdeményezett eljárásban érintett tagállam által tanúsított magatartással összefüggő, releváns tényezők összessége alapján kell, hogy sor kerüljön. E tekintetben az említett rendelkezés széles mérlegelési jogkört biztosít a Bíróság számára annak eldöntésében, hogy kiszab-e ilyen szankciót, vagy sem, és adott esetben annak összege megállapításában (2020. március 12-i Bizottság kontra Olaszország [Szardínia szállodaágazata számára nyújtott jogellenes támogatások] ítélet, C-576/18, nem tették közzé, EU:C:2020:202, 164. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 130 A jelen ügyben a kötelezettségszegés megállapítását eredményező jogi és ténybeli elemek összessége arra utal, hogy az uniós jog megsértése hasonló jövőbeni megismétlődésének hatékony megakadályozása olyan visszatartó erejű intézkedés elfogadását kívánja meg, mint az átalányösszeg kiszabása.
- 131 E körülményekre tekintettel a Bíróság feladata, hogy mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében oly módon határozza meg ezen átalányösszeget, hogy az egyrésztől megfeleljen a körülményeknek, másrésztől pedig arányos legyen az elkövetett jogsértéssel (2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 156. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 132 Az e tekintetben releváns tényezők közé tartozik többek között a megállapított jogsértés súlya és az az időtartam, amelynek során az azt megállapító ítélet kihirdetése óta a felrótt jogsértés fennállt (2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 157. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 133 A jelen esetben figyelembe veendő körülmények többek között a jelen ítélet 97–117. pontjában szereplő, a jogsértés időtartamával és súlyával, valamint a szóban forgó tagállam fizetési képességével kapcsolatos indokokból erednek.

- 134 A fenti megfontolások összességére tekintettel a Bíróság megítélése szerint a jelen ügy körülményei megfelelő értékelésének minősül, ha a Görög Köztársaság által fizetendő átalányösszeg 5 500 000 euróban kerül megállapításra.
- 135 Következésképpen a Görög Köztársaságot kötelezni kell arra, hogy fizessen 5 500 000 euró átalányösszeget a Bizottságnak.

A költségekről

- 136 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése értelmében a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Görög Köztársaságot, mivel a kötelezettségzegés megállapítást nyert, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Görög Köztársaság – mivel nem hozta meg a 2017. november 9-i Bizottság kontra Görög Köztársaság ítéletben (C-481/16, nem tették közzé, EU:C:2017:845) foglaltak teljesítéséhez szükséges valamennyi intézkedést – nem teljesítette az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.**
- 2) **A Bíróság kötelezi a Görög Köztársaságot, hogy a jelen ítélet kihirdetésének időpontjától a 2017. november 9-i Görögország kontra Bizottság ítéletben (C-481/16, nem tették közzé, EU:C:2017:845) foglaltak maradéktalan végrehajtásának napjáig tartó minden egyes hat hónapos időszakra fizessen az Európai Bizottságnak 4 368 000 euró összegű kényszerítő bírságot.**
- 3) **A Bíróság kötelezi a Görög Köztársaságot, hogy fizessen az Európai Bizottságnak 5 500 000 euró átalányösszeget.**
- 4) **A Bíróság a Görög Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások